

ULANDSLITTERATUR
JØRGEN E. PETERSEN
DE SORTE KINESERE
186 sider, 199 kr.
Forlaget Kahrius

Gul mands byrde

Magt: Mens europæerne sover, bruger regimet i Beijing gangstermetoder til at tømme Afrika for værdier. Vigtig dansk bog om kinesisk kolonialisme.

PER NYHOLM
kultur@jp.dk

Jørgen E. Petersen har et omfangsrigt forfatter-skab bag sig. Hvor mange bøger denne utrættelige reporter har udgivet, fortrinsvis om Afrika, men også om Frankrig, hvor han bor, vil man nødig give et bud på.

Jørgen E., som han kaldes i branchen, beskæftiger sig denne gang og meget nøje med Kinas kolonialistiske fremfærd i Afrika og denne fremfærds betydning for Afrika og for Europa.

Bogen er en nødvendig, men ikke specielt overraskende dokumentation af kinesisk kynisme i omgangen med Afrikas diktatorer og af europæisk tilbageløshed i et anliggende af vital betydning for Vesten.

Regimet i Beijing, gangsteragtigt og skånselsløst i sine politiske, kommercielle og andre metoder, er

selvfølgelig ude på at tilføre Kina råstoffer og fødevarer. Her har vi at gøre med en aggressiv magt, der inden for den næste generation eller to agter at slå sig op som stormagt, og hvis ledere modsat Ruslands ikke mindre aggressive Vladimir Putin optræder politisk sikkert og strategisk gennemtænkt.

Han er gal

Veteranen Jørgen E. er godt gal i hovedet, nogle gange så gal, at sproget tager magten fra ham. Dog, man forstår ham og sympatiserer med ham, når han påviser, hvordan kineserne beskytter og finansierer afrikanske tyranner, samtidig med at de tømmer Afrika for værdier og lukker munden på såvel lokale som globale kritikere. Hans alternativ – et nærmere samarbejde mellem Europa og Afrika – har lange udsigter. Dels foretrækker Afrikas herskere i deres moralske forfald kine-

serne for europæerne, som i hvert tilfælde formelt insisterer på demokrati, menneskerettigheder og andre verdensfjerne fænomener, dels kan de færreste i Europa forestille sig, at man skulle gøre Kina rangen stridig.

Bogen anbefales hermed læsere, blandt dem ganske mange politikere, akademikere og forretningsfolk, som mener, at gangstere er til for at blive vartet op, hvad enten disse sidder i Beijing eller Nairobi eller et tredje varmt sted.

Hvad gør EU?

Mon ikke EU, når vi ud på efteråret har en ny kommission i Bruxelles, skulle gøre en konkret indsats i Afrika, i afrikanernes og egen interesse, snarere end at se Kina overtage kontinentet og lade dets indbyggere omkomme i Sahara eller Middelhavet?

Bogen kunne have vundet ved en mere essayistisk

tilgang, en mere tænksom fortælling, mere nærvær. Det får være. For den er også et godt eksempel på, at de såkaldt alternative forlag sagtens kan levere værdifuld politisk litteratur i en situation, hvor traditionelle forlag i profittens navn synes at forgabe sig på krimier og kogebøger.

De små, ikke blot i nationernes selskab, har ofte mere at byde på end de store og måske mere, end de selv tror.

Opsynsmand overvåger opførelsen af kinesisk finansierede officersboliger i Guinea-Bissau. Kinesiske virksomheder byder hyppigt på større afrikanske byggeprojekter og spiller tillige en større og større rolle i Afrikas telekommunikation og tekstilindustri. Foto: Rebecca Blackwell

Løbelegenden Emil Zátopek med den karakteristiske forpinte grimasse. Den nye roman bringer ham til ære og værdighed igen.

Foto: Wikipedia Commons

Det tjekkiske lokomotiv

■ Der var engang, da Emil Zátopeks navn var på alles læber, men i dag kender de færreste den legendariske langdistanceløber. Det råder Jean Echenoz bod på i et fortræffeligt lille eftermæle.

BIOGRAFISK ROMAN
JEAN ECHENOZ
LØB

Oversat fra fransk af Hans Peter Lund
133 sider, 249,95 kr.
Lindhardt og Ringhof

HENRIETTE BACHER LIND

kultur@jp.dk

Siger navnet Emil Zátopek Dem noget? Formodentlig ikke. Kun et fåtal vil kende det. Alligevel gemmer der sig en ganske utrolig historie bagved, som har fundet sit perfekte talerør i den franske forfatter Jean Echenoz. "Løb" er fortællingen om en tjekkisk stjerneløber, der op igennem 1950'erne slår utallige verdensrekorder i langdistanceløb.

Han vinder guld første gang ved de allierede styrkers mesterskaber i Berlin kort efter krigens ophør.

I 1948 deltager han ved de olympiske lege i London, hvor han er den hurtigste på 10.000-meteren, og ved OL i Helsinki i 1952 ser tilskuerne målløse til, mens "det tjekkiske lokomotiv" spurter sig til tre guldmedaljer, heriblandt en for sin første maraton.

»Den Emil, der løber maraton, gør det fuldstændig afklaret og tilsyneladende uden den mindste smerte. På halvvejen, hvor mange tit opgiver og vender om, ser han sig tilbage og siger med et smil til en svensker og en englænder, der har eskorteret ham så langt: Det var pænt af jer at følge mig, men nu siger jeg altså farvel. Jeg må videre,« fortæller for-

fatteren knastørt om den tjekkiske løber, der er kendt for sine smertevredne grimasser under konkurrencerne, men her er totalt ovenpå.

Enorm opmærksomhed

Publikums begejstring vil ingen ende tage. Overalt, hvor Emil Zátopek stiller op, bliver der klappet og jublet, og hans mærkelige løbestil påkalder sig enorm opmærksomhed.

Emil Zátopek er på godt og ondt udleveret til den historiske vilkårlighed. Selv om evnen, viljen og løbegelæde er hans, sættes rammerne af omstændigheder, som han ikke har nogen indflydelse på. Den tyske besættelsesmagt opdager den unge fabriksarbejders enestående talent; det kommunistiske styre undergraver det systematisk.

Efter at tjekkoslovakernes forsøg på reformer slås ned i 1968, bliver Emil Zátopek nægtet udrejsetilladelse – man frygter, at han vil flygte – og han kan ikke længere deltage i løb i lande, der ligger uden for østblokken. De vil i øvrigt heller ikke længere modtage ham, efter at hans udtalelser har været en tur i propaganda-maskinen.

Dermed er der sat punktum for en forbløffende karriere, og idolet ender som underbetalt arkivar ved Informationscenteret for sport i Prag.

Vidende fortæller

Jean Echenoz er til stede i teksten som den vidende, analyserende, let ironiske fortæller, der har styr på både sin hovedperson og de epoker, som henholdsvis skaber og tilintetgør ham. Han skriver i en sendrægtig, dvælende stil, som skaber en god kontrast til stoffets indre tempo, og Emil Zátopek får den forgyldte oprejsning, han fortjener.

